

VILÁGSZEMLE

Irta: Sulhóf József

A világpolitika középpontjában kétségen kívül a párisi béketárgyalások állanak. Ha visszatérünk az elmúlt egyhónapra, szembeötlő, hogy a világpolitika minden eseménye szoros közvetett, vagy közvetlen kapcsolatban állott a béketárgyalásokkal, illetve azokkal a szándékokkal, amelyek megvalósításához a tárgyalásokat eszközül kívánják használni. Déliránban angol csátltak ki Basránál, hogy biztosítsák a petroleumvidéket. Amikor a szovjetcsapatok Irán északi részében állomásoztak, hogy nyugtalanító iráni belpolitikai események ellen biztosítsák a szovjet határvidéket, a Biztonsági tanács heteken keresztül napirenden tartotta ezt a kérdést még akkor is, amikor a szovjet-iráni szerződés létrejött és a szovjet csapatok elhagyták Iránt. Ezzel nyomást lehetett gyakorolni Iránra, amelynek megváltozott és demokratikusabbá vált politikája nem illik bele az Anglia által az Indiai Óceánon kiépített egyeduralmi rendszerbe.

Jugoszlávia tiltakozójegyzékeket intézett az amerikai és angol kormányokhoz az amerikai repülőgépek jogtalan berepülései, a trieszti fasiszta hordák garázdálkodása és az angol-amerikai megszállhatóságoknak a jugoszláv állampolgárok vagyon és életbiztonságát veszélyeztető magatartása miatt. Ellenőrizhetetlen, hogy az angol-amerikai hatóságok milyen felhatalmazással rendelkeznek a jogtalan eljárások elkövetésére, kétségtelen azonban, hogy a legerélyesebb figyelmeztetésekre volt szükség, ha azt akarták, hogy végeszakadjon a jogfosztásoknak. Ezeknek az eseményeknek a keretébe illik bele a a magyarányú fosztogatás, amely Triesztben »a megszálló hatóságok tudomásával, támogatásával és közreműködésével folyik« olyan UNRRA áruk el tulajdonítására, amelyek Jugoszlávia, Csehszlovákia és Magyarország részére érkeznek Trieszten keresztül. Az idézőjellebe tett megállapítás La Guardiától, az UNRRA világszervezetének vezérigazgatójától származik, aki erélyes levélben fordult a megszállóhatóságok parancsnokságához.

A szakszervezeti világszövetség kezdeményezésére július 18 és augusztus 15-ike között az egész világon, minden szakszervezet tüntetett Franco spanyolországi véres uralma ellen. Az angol munkáspárti kormány számára ezzel tartathatatlanná vált a helyzet, ha nem akarja feladni teljesen és végérvényesen azt a programot, amelyekkel múlt év nyarán hatalomra segítették. Viszont Franco sem kívánta elejteni, mert a köztársasági Spanyolország semmiesetre sem lenne olyan hűséges szolgája az angol imperializmusnak, mint Franco. A helyzet azonban sürgőssé vált, mert szeptember 23-ikára összeült az Egyesült Nemzetek szervezetének nagygyűlése, amelynek döntenie kell a Franco-kérdésben. A szakszervezeti nyomás hatása alatt Anglia többé nem léphet fel a fasiszta önkényuralom nyílt védelmezőjeként. Kénytelen tehát más eszközökhöz folyamodni Franco uralmának meghosszabbítására. Pártok alakulnak Spanyolországban. A pártok Franco személyes irányítása alatt állnak, de külsőségekben azt a látszatot keltik, mintha ezzel megszűnt volna Franco egypárt-rendszere. Nem lesz tehát — angol-amerikai álláspont szerint — szükség a beavatkozásra és arra, hogy megszakítsák a diplomáciai kapcsolatot Spanyolországgal, mert ott — külsőségeiben — megszűnik a parancsuralom. Természetesen egyetlen atomkutató német tudóst és egyetlen gestapo-okfatót sem tesznek ki Spanyolországból a sok tízezer odamenekült német és olasz fasiszta vezetők közül.

Görögországban szintén a szakszervezeti világszövetségre hárul a feladat, hogy nyomást gyakoroljon a véres és veszedelmes merénnyel szemben, amelyet a görög monarchia készül elkövetni elsősorban a görög nép, de egyidejűleg a szomszédos államok ellen is. A görög kormány felfüggesztette a szakszervezeti központ törvényesen választott vezetőségét és tagjait elítélte. Min-

den demokratikus intézményt feloszlatott, tüzzel-vassal irtja a haladászellelmi embereket. Tankokkal, repülőgépekkel, tüzérséggel és gyalogsággal harcol az Olimposzon és Tesszáliában a hegyekbe menekült százezres tömegek ellen. Vérbírósa naponta tízezzrel hozza és hajtja végre a halálos ítéleteket és véres terrort teremt, hogy a szeptember elseiei népszavazás alkalmával senki sem merjen a király visszatérése ellen szavazni. Az angol és amerikai kormányok, minthogy már megteremtették ezt a helyzetet és a Görögországban állomásozó angol seregekkel biztosították a fasisza királypártiak véres győzelmét, kijelentették, hogy nem küldenek megfigyelőt a népszavazásra, mert ideje, hogy a görög kormány maga lábán álljon és maga intézze ügyeit. Miért nem volt ennek ideje másfél évvel ezelőtt, amikor a görög nép legszélesebb rétegét képviselő EAM akart rendet teremteni? Egyszerűen azért nem, mert az EAM demokratikus elemekből áll, akik egy jobb és igazságosabb rendre törekuszenek és ezt Angliának nem tűrhette meg a Földközi Tenger partjain.

Ez a szempont jelent biztatást egyébként *Törökország* számára is. A Szovjetunió végre békét, rendet és biztonságot akar a örök tengersizorokon: a Boszporuszon és Dardanellákon. Jegyzékben fordult a török kormányhoz és felszólította: Indítsanak közvetlen tárgyalást olyan szerződés megkötésére, amely biztosítja a Fekete-tenger hatalmainak helyzetét. Mivel a háború alatt az idegen hadihajókat átengedték a tengersizorokon, a szovjet ajánlja: Csak Fekete-tengeri hatalom hadihajója haladhasson át a tengersizorokon, minden államkereskedelmi hajója szabadon közlekedhessen és a tengersizorokon teremtsék meg a szovjet-török közös ellenőrzési rendszert, amely teljes biztonságot nyújt a fekete-tengeri hatalmak számára. Mindez a montreuxi (montreí) egyezmény felülvizsgálatát jelenti. Ezt tavaly még az angol és amerikai kormányok is szorgalmazták, most azonban, a nemrégiben megalakult új török kormány hűzódó válasza arra enged következtetni, hogy a sugalmazók álláspontja megváltozott.

Ugyanilyen magatartást tanúsít az Egyesült Államok kormánya Magyarország és Ausztria tekintetében.

Ausztria veszedelmes játékba kezdett. Mivel az osztrák kormány az újjáépítést politikai téren egyáltalán nem hajtotta végre, a szovjetkormány élt azzal a jogával, hogy minden Ausztriában felkelhető német vagyon hadiszákmány. Felszólította tehát az osztrák kormányt a hadiszákmány kiszolgáltatására és megkezdte annak elszállítását. Az osztrák kormány tiltakozott ez ellen és arra hivatkozott, hogy a németek Ausztriában mindent államosítottak, de — szorinte — ezeket nem lehet német értékeknek tekinteni. Az osztrák kormány minden téren igyekezett megakadályozni az elszállítását, míg végül erőlyes szovjet fellépésre, látszólag, visszavonult, hogy más eszközökkel folytassa szovjetellenes és a szomszédokat nyugtalanító politikáját.

Magyarországon ezzel szemben a hivatalos kormányzat az, amely a legszorosabb jogviszonyt igyekezne megteremteni a Szovjetunióval és Jugoszláviával, viszont a reakciós körök és fasiszta maradványok minden téren elgáncsolják ezt. A magyar dolgozók bevezették a forintot és kitűnően megszervezték nemcsak azt, hogy a forintnak valóban legyen vásárlóértéke, hanem azt is, hogy a dolgozók jussanak elsősorban az új pénzhez és vásárolhassanak az erre a célra felhalmozott készletekből. A forint jól bevált, a termelők szívesen fogadták és a rendkívül szigorú megtérő intézkedések egyelőre elnémították a fekete-tőzsdét. Az a »veszély« fenyegedett, hogy egy rendezett belső gazdasági helyzetben élő, az igazi demokrácia útján haladó Magyarország képviselői utaznak Párisba a béketárgyalásokra. Elősegítette ezt a helyzetet az a körülmény is, hogy az amerikai övezetből hazakerkezett a magyar aranykészlet és a szovjet és jugoszláv kormányok meghosszabbították Magyarország számára a hadikárpótási fizetések határidejét hatról nyolc évre azzal, hogy az első években kisebb és

csak a későbbi években kell nagyobb összeget fizetni. Egyidejűleg közel félezer egyesületet betiltottak, mert felekezeti szervezkedés leple alatt demokrácia-ellenes tevékenységet fejtettek ki. A magyar reakció tehát, aggódva, hogy a demokráciának sikerül legalább némi enyhítést elérni a békefeltételekben — és ezzel még jobban megzavardítja uralmát — kénytelen volt más harcmódot fölvenni, hogy a demokrácia minden esetleges sikerét megakadályozza. Természetes, hogy ennél nem a nép érdekei vezérelték, hanem a pápi és grófi birtokok egykori urainak szempontjai. Ujra antiszemita uszításba kezdtek. Ez történt Miskolcon, ahol megincseltek két feketéző malomtulajdonost, majd egy rendőrtisztviselőt is. Kimutatható, hogy az egyébként baloldali beállítottságú munkástömeg józan része, amikor látta, hogy a hatóságok kevéssel erővel érvényesítik a forint védelmére irányuló törvényeket, visszavonult és csak az a maroknyi csoport követte el az elvetemült bűntényt a demokrácia tekintélye ellen, amelynek bűntudatát a pápi körökben fedézték fel. A másik merénylet a magyar demokrácia által teremtett belső rend ellen Mindszenty József hercegprímás levele, amelyet Nagy Ferenc miniszterelnökhöz intézett és ultimátumszerűen közkegyelmet követelt, mert ellenkező esetben: »nem vállal felelősséget a törtétekként«. A közkegyelmet azonban a fasiszta bűnösök és reakciós gonosztevők számára kérte lelki megbékélés címén és a ravasz, jezsuita módon összeállított levél mondatai egyben a régi Horthy-féle revíziós, uszító szellemet is kifejezésre juttatják és ezzel lejárattaj szándékolják a szomszédos államok előtt a fiatal magyar demokráciát.

Amerika viszont jónak látta ezt a helyzetet kihasználni arra, hogy jegyzéket intézzen a szovjetkormányhoz Magyarország megszállása és gazdasági helyzete tekintetében. Kérte a magyar gazdasági megerősödés érdekében a hadikártérítési összeg elengedését. Ugyanakkor a békeszerződés keretében szorgalmazta, hogy Magyarország ismerjen el minden külföldi követelést és fizesse meg a szövetséges államok pogárainak elkobzott, vagy háború által magyar területen elpusztult vagyonát. Követelte azt is, hogy Magyarország mondjon le minden kártérítési igényéről Németországgal szemben. A régi követelések és a magyar igények Németországgal szemben ezerhatszáz millió dollárt tesznek ki. A hadikártérítési mindössze háromszáz millió dollár, de ebből a Szovjet, Jugoszlávia és Csehszlovákia részesedik. Ezeket a számokat az angol-amerikai hírverés nem juttatta a magyar tömegek tudomására, csupán azt, hogy az amerikai kormány jegyzékben lépett fel a magyar gazdasági helyzet enyhítése érdekében. Ez a kérdés később a béketárgyaláson is szóba került, ahol a szovjet válasz nem hagyott kétséget afelől, hogy Amerika csupán propagandára használja fel ezt a hadikártérítési elengedésre irányuló jelszót, de sem Magyarország elhurcolt értékeit és egész vasuti parkját nem adja vissza, sem a maga követeléseit nem engedi el. Ezzel szemben a szovjet kormány árít szállít Magyarországnak és minden erejével megakadályozni igyekszik azt, hogy — Visinszki kifejezésével élve — Magyarországot a nyugati nagy jótékonyság kolodushotrá kényszerítse.

Indonéziában még folyik a harc, *Japánban* egyre jobban megerősödik az amerikaiak által támogatott reakció. *Kínában* amerikai erősítéssel folytatják a harcot a kommunista országrészek ellen, *Palesztina* felosztási tervével véres terrordrepedetekre uszítottak, amelyekre megtorlásul a legsúlyosabb ellenintézkedéseket alkalmazzák. *Indiában* a muzulmánok nélküli alakítják meg az angolokkal együttműködő ideiglenes kormányt; viszont *Anglia csak* a legnagyobb nehézségek árán jut élelmiszerhez, mert az amerikai piac megnehezítette a kanadai szállításokat, az *Egyesült Államokban* a pénzhigítás rendkívüli mértékűket ölt, a pánamerikai fegyveres szövetekezést megakadályozta *Bolivia* forradalmi demokratizálása, valamint *Uruguay* és *Argentína* gazdasági szerződése a Szovjetunióval

Ilyen körülmények között július 29-ikén kezdődtek a béketárgyalások és az első három hét szervezési munkával telt el. Míg az általános ülésen az egyes küldöttségek kifejtették álláspontjukat, az ügyrendi bizottság, amelynek feladata volt a tárgyalási szabályzat elkészítése, heves hangú vitákban mutatta meg az ellentéteket a felfogások és a képviseltek között. Míg a Szovjet a nép széles rétegeit képviselve tette meg javaslatait, hogy ezzel is a legmesszebbmenően védelmezze a tömegek érdekeit, az angol-szász klobb az uralmi osztály érdekeit és hasznosítását képviselte. Az általános vitában minden kiküldött hangsúlyozta, hogy békét akar, mégpedig olyan békét, amely nem alázza meg a legyőzötteket és biztosítja azok fejlődését. A nagy szavak mögött meghúzódó igazi szándék azonban más képet mutatott. Körülbelül így fogalmazható meg: az amerikai kormány békét akar, ha biztosítja a világhatalmi helyzetét és azt, hogy a legyőzött államokat gyarmataivá teheti. Az angol uralmú osztály békét akar, ha biztosítja gyarmatbirodalmát. Franciaországban a Bidault (Bidó) által képviselt kétszáz család az imperializmus híve. A kínai reakció békét akar, ha ez Chang-Kai-Shek egyeduralmát biztosítja; és lehetővé teszi Kína szoros gazdasági együttműködését Amerikával, tekintet nélkül a kínai tömegek érdekeire. Az angol-szász tömbhöz tartozó kisnemzetek hűségesen kiszolgálják megbízóikat. A Szovjetunió ezzel szemben tartós és nyugalmas békét akar, mert jól tudja, hogy sem az angol, sem az amerikai tömegek nem akarnak háborút és nem akarják azt a gazdasági zűrzavart, amit az imperialista politika teremt világszerte.

Az ügyrendi vitában azután megmutatkozott, hogy ez a beállítás egészen pontosan tükrözi vissza a tényleges helyzetet. Az ausztráliai Evat Brazília, Hollandia és Ujzéländ kiküldöttjeitől támogatva a kisnemzetek védelmezőjeként tépett fel. Arra törekedett, hogy a tárgyalásokon szembeállítsa egymással a nagyhatalmakat. A valóságban az volt a célja, hogy azokat a kisnemzeteket védelmezze és állítsa szembe a Szovjetunió javaslataival, amelyek hajlandók az angol-amerikai törekvéseket támogatni. Emiatt folyt a harc az egyes rendelkezések körül. A legsúlyosabb vitát váltotta ki a szavazások kérdése. A béketárgyalás maga nem határozathozó szerv, csupán ajánlásokat készít és a külügyminiszeri tanács véglegesíti majd a békeszerződések szövegét — természetesen az ajánlások figyelembevételével. A szovjet küldöttség támogatta a külügyminiszeri javaslatot a kétharmad szótöbbség tekintetében. Minél több szavazatra van szükség egy döntés meghozatalához, annál valószínűbb, hogy nem egyszerű csoportosulással oldják meg a kérdést, hanem egyöntetűsége törek-szenek. Ha egyszerű szótöbbséggel dönthetnek, akkor a résztvevő huszonegy hatalom közül tíz az egyik, tíz a másik javaslatra szavazhat. Egyetlen szavazat azután eldöntheti, hogy a javaslatok közül melyik jut el a külügyminiszterek elé. A vita során elfogadták azt az angol javaslatot, amely szerint lehetőleg kétharmad szótöbbséggel kell döntenet, de külön felsorolásban el kell juttatni a külügyminiszterekhez azokat az ajánlásokat is, amelyeket egyszerű szótöbbséggel hoztak meg.

A tárgyalások másik jellemző mozzanata volt az egykori csatlósállamok álláspontjának meghallgatása. *Olaszország* nevében de Gasparri miniszterelnök a régi fasiszta-imperialista hódító törekvések szellemében nyilatkozott. Büntetésnek nyilvánította Olaszország számára a békefeleleteket és nemcsak nem hajlandó lemondani azokról a területekről és gyarmatokról, amelyeket a békeszerződések Olaszország jogosulatlan területeinek mondanak ki, hanem újabb terjeszkedési követelésekkel állott elő »Olaszország biztonsága érdekében«. Gyarmati hadászati szempontjai nem kerülhették el az általános figyelmet és bírálatot, hiszen köztudomású, hogy nem Jugoszlávia támadta meg Olaszországot, hanem Olaszország Jugoszláviát. Mindaz, amit de Gasparri kifejtett, semmilyen tekintetben sem szólgált az olasz nép érdekeit, mert gazdasági téren például

semmi kifogást sem emelt a súlyos megszállási terhek és az egyéb súlyos angolszász gazdasági törekvések ellen, amelyek Olaszországot teljesen gyarmati színvonalra süllyesztenék. Az tehát, ami a tömegek érdekeit jelentette, nem volt fontos de Gasperri számára. Csupán az imperialista nagybirtokok és nagyiparosok álláspontját védelmezte és ezzel elárulta, hogy szomszédaival szemben nem a békés együttműködést, hanem a terjeszkedő politika folytatását akarja.

Románia helyzete könnyebb volt, mint bármely más országé, mert területi problémái nincsenek. A gazdasági kérdések azonban itt még súlyosabbak, mint a többiekénél, mert a Romániában maradt nyugati vagyonok óriási értéket jelentenek és a teljes kártalanítás az elpusztított értékekért kolosszusra juttatná az egyébként gazdag Romániát. A román demokrácia, amely jó úton halad, védelmet kért ezzel a követeléssel szemben és a szovjet részről megértő támogatásban részesült.

Magyarország a magyar demokrácia megerősítéséhez kért segítséget. Elismerte, hogy a régi vezetőköt súlyos bűnök terhelik, de hangsúlyozta, hogy nem háríthatják a teljes felelősséget a magyar népre. Magyarország álláspontjával kapcsolatban, amelyben jelentős szerepet játszott a csehszlovákiai magyarság sorsának kérdése, rendkívül éles hangú vita fejlődött ki a magyar hadikárpótlás és az angolszász követelések körül. A csehszlovákok viszont Magyarország azon beállítására ellen tiltakoztak, hogy a lakosság és a terület együtté tartozik, ha tehát ki akarják telepíteni a magyarságot, ezt csak területi rendelkezéssel oldhatják meg. Kiszelyev (fehérorosz) és Visinszki (szovjet) védelmükbe vették a magyar demokráciát az angolszász követelésekkel szemben és hangsúlyozták, hogy nem szabad bosszualló békét kötni. A jugoszláv kiüldöttség a magyar kormánynak önkéntes alapon történő lakosságcserét ajánlott föl.

Bulgária jogos területi igényeit jelentette be és kijáratot kért az Égei tengerre, ami Bulgáriának létérdeke. Nyugatránia teljesen bolgárlakta terület, amely jogosan megilleti Bulgáriát és tekintettel a görög belpolitikai helyzetre, Bulgáriának kötelessége saját biztonsága érdekében, hogy hadászati szempontból is ragaszkodjék Nyugatránia visszacsatolásához. A bolgár nép sohasem volt németbarát és nem tehető felelőssé a maroknyi uralmi csoport bűneiért. Gazdasági könnyítéseket is kértek a bolgárok.

.. *Finnország* határkiigazítási igényeivel szemben a Szovjet rámutatott arra, hogy a szovjetkormány már 1940-ben biztosítani akarta a német erőszak ellen Leningrádot, akkor azonban a finn fasiszták politikája lehetetlenné tette ezt. A későbbi események megmutatták, milyen súlyos következményekkel járt Finnország magatartása. Elgészen természetes tehát, hogy a jövőre nézve a Szovjet-unió biztosítani akarja magát és nem engedi meg, hogy a határ ismét mindössze harminc kilométerre húzódjék Leningrádtól.

A béketárgyalások jellemző vitái közé tartozik az is, amely Albánia meghívása körül keletkezett. A jugoszláv javaslat úgy szólt, hogy miután általában elfelejték Albánia egyenjogú meghívását, hívják meg tanácsadói szavazattal. A heves vitában Caudarisz görög miniszterelnök minősíthetetlen rágalomokkal illette Albániát és az albán népet, egyenesen letagadva azokat a nagy érdemeiket, amelyeket Albánia szerzett a fasiszmus elleni harcban. Kiderült azután — jugoszláv leleplezés folytán, — hogy a görög kormányt imperialista politikája készíti ilyen álláspont elfoglalására Albániával szemben. Felajánlotta Albánia felosztását Jugoszlávia és Görögország között. Utóbb ezt le akarta tagadni, de a kétségtelen bizonyítékok véget vetettek a cáfolatsorozatnak. Albániát végülis meghívták, hogy fejtse ki álláspontját.

Ilyen helyzetben és ilyen körülmények között jutott el a békeértékelzet a harmadik hét végén ahhoz, hogy befejezze szervezkedési munkáját és a bizottságokban megkezdjék a békeszerződések tervezeteinek letárgyalását.

A jelek azt mutatják, hogy a béketárgyalások csak nagyon lassan végezhetik el feladataikat. A kelet-európai államok tudják, hogy a népet képviselik és a nép érdekeiért szállnak szóra. Tudják azt, hogy amikor saját népeik érdekeit védik, egyben védik az angol, amerikai, francia és a többi népeket is, mert a békéért, a nyugalmas, tartós békéért és biztonságért szállnak szóra.

1946. augusztus 25.

FIGYELŐ

ALEXANDER FAGYEJEV

A cári Oroszország gyarmatának tekintette a végtelen Szibériát és a Szibériától keletre fekvő, a Csendes-Oceánig húzódó területeket. Az ott lakó, a fejlődésnek kezdetlegesebb fokon álló, apró népeket a gyarmati hódítók örök törvényei szerint tüzzel-vassal irtották és a maradékot lehetetlen alacsony élet-színvonalra szórítva, erejüket messze túlhaladó munkára fogták. Az így gyorsan elnéptelenedő területekre gyarmatosokat küldtek a cári birodalom nyugati tartományaiából. Többnyire parasztokat, akiket az orosz arisztokráciának ropant területmű birtokai nem engedtek földhöz jutni és kinek a lassan fejlődő ipar nem tudott munkát biztosítani. 1903-ban Odesszából ilyen gyarmatosokkal indult egy hajó, hogy a fél világot megkerülve Vladivosztokba kössön ki, honnét lovaskocsival szállították a gyarmatosokat ezer-kétezer kilométeres távolságokra. Az odesszai gyarmatosokat szállító hajó gyermekeket is vitt magával, az új hazát kereső parasztok gyermekeit. Többek között egy kétéves szőke fiút, Szasát, aki 3 évtizeddel később Alexander Fagyejev néven lett az orosz irodalomnak, a nagy szovjet irodalomnak egyik büszkesége.

Fagyejev a Tajgában, a távolkeleti őserdőben nőtt fel, ahol apja erdőt irtott, utat vágra a gyarmatosok ekéjének. Szasa megismerkedett az őserdő életével, annak állataival és növényeivel és megismerkedett az állatoknál is rosszabb sorban élő gyarmati rabszolgákkal. Az orosz mesékkel egyidejűleg tanulta meg a pusztulásra szánt apró népek meséit és legendáit és egy (a már csak pár száz főből álló) udehe népből származó favágó volt a »szárazdadája, aki feltárta előtte a természet titkait, úgy ahogy azt egy primitív és halálrászánt nép látja.

Szasa 13 esztendő volt, mikor a minden oroszok cária háborút kezdett és az ő apját is fegyverbe szólította. Öt napon át utazott az idősebb Alexander Fagyejev, a favágó, a legközelebbi vasúti állomásig. A nagy útra elkísérte őt Szasa és Szasával együtt az udehe favágó. Szasa szárazdadája, nevelője és barátja. Az idősebb Fagyejevről többé sohasem halott a családja. Nem küldött egyetlen tábori levelezőlapot sem és a kormány sem közölte a családdal az apa halálhírét. Három és fél esztendővel később Szasa Fagyejev is fegyvert fogott. De ő nem a cári hatalom parancsára, hanem a fiatal tanácsköztársaság védelmére, Lenin és Sztalin Vörös Hadseregében. Három esztendőn át harcolt a szibériai partizánok soraiban. Húszesztendő korában parancsnoka volt egy partizánrezneknek.

A polgárháború befejezése után, (hogy a Vörös Hadsereg biztosította a fiatal tanácsköztársaság létét és függetlenségét, legyőzve az orosz fehér gárdistákat és a segítségére siető 14 külállam hadseregét) Alexander Fagyejev az